Đề thi thử THPT Quốc gia môn Văn - Đề số 6

ĐỀ BÀI

Phần 1: Đọc hiểu (3 điểm)

Đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi từ câu 1 đến câu 4:

Được chia sẻ trên YouTube, video Mother's first song đã thu hút sự quan tâm của nhiều người. Video khiến hàng triệu người xem cảm động khi chứng kiến câu chuyện về người mẹ bị câm hát sinh nhật mừng con gái 11 tuổi.

Video kể về bà mẹ người Hàn Quốc Kim Eunju chỉ có một mong ước nhỏ nhoi, là có thể nói chuyện và đọc sách cho ba đứa con - hai cô con gái và một cậu con trai. Nhưng vì gặp khó khăn trong việc phát âm, cô chỉ có thể dùng ngôn ngữ ký hiệu để giao tiếp với chúng.

Sắp tới sinh nhật con gái, mơ ước của cô là có thể hát bài hát mừng sinh nhật con. Phép lạ đã đến với cô nhờ một thiết bị được đặt tên là "Giọng nói đầu tiên". Thiết bị này sẽ theo dõi các cử động tay của Kim và phát ra âm thanh. Thiết bị hoạt động được là nhờ sự hỗ trợ của một nhóm kỹ thuật viên âm thanh và sự đóng góp giọng nói của hơn 10 nghìn người.

Cùng với sự tập luyện trong nhiều tháng, bài hát mừng sinh nhật con gái đã được chị Kim biểu diễn thành công. Chị viết một mảnh giấy cho con gái vào ngày sinh nhật: "Mẹ rất tiếc khi không thể hát mừng sinh nhật con - một việc mà tất cả bạn bè của con đều nhận được mỗi năm. Nhưng hôm nay mẹ có thể hát". Ngay khi bài hát "Chúc mừng sinh nhật" bằng tiếng Hàn Quốc được cất lên. Chị và bọn trẻ đã bật khóc. (Hà Lê)

1. Xác định phương thức biểu đạt chủ yếu được sử dụng trong văn bản trên.
2. Xác định phong cách ngôn ngữ trong văn bản trên.
3. Tác giả đã thể hiện thái độ, tình cảm gì đối với việc làm của người mẹ được nêu trong văn bản trên.
4. Anh (chị) hãy viết một đoạn văn khoảng 5-7 câu trình bày suy nghĩ về ý nghĩa mà văn bản trên gợi ra.

Đọc đoạn thơ sau và trả lời các câu hỏi từ câu 5 đến câu 8:

Vẫn như xưa vườn dừa quê nội

Sao lòng tôi vẫn thấy yêu hơn

Ôi thân dừa đã hai lần máu chảy

Biết bao đau thương, biết mấy oán hờn.

Dừa vẫn đứng hiên ngang cao vút

Lá vẫn xanh rất mực dịu dàng

Rễ dừa bám sâu vào lòng đất

Như dân làng bám chặt quê hương.

Dừa bị thương dừa không cúi xuống

Vẫn ngẩng lên ca hát giữa trời

Nếu ngã xuống dừa ơi không uổng

Dừa lại đứng lên thân dựng pháo đài.

(Dừa ơi - Lê Anh Xuân)

1. Bên cạnh biểu cảm, văn bản trên sử dụng phương thức biểu đạt nào?
2. Tác giả đã thể hiện tình cảm, thái độ gì đối với cây dừa quê hương trong văn bản trên?
3. Chỉ ra và phân tích hiệu quả biểu đạt của hai biện pháp tu từ được sử dụng trong đoạn thơ sau:

Dừa bị thương dừa không cúi xuống

Vẫn ngẩng lên ca hát giữa trời

Nếu ngã xuống dừa ơi không uống

Dừa lại đứng lên thân dựng pháo đài.

4. Anh (chị) hãy viết một đoạn văn khoảng 5-7 câu để so sánh đoạn thơ trên với đoạn văn sau:

"Trận đại bác đêm qua đã đánh ngã bốn năm cây xà nu to. Nhựa ứa ra ở những vết thương đang đọng lại, lóng lánh nắng hè. Quanh đó vô số những cây con đang mọc lên. Có những cây mới nhú khỏi mặt đất, nhọn hoắt như những mũi lê".

Phần II: Làm văn (7 điểm)

Câu 2 (3 điểm)

Trong viên xử sơ thẩm vụ án bảo mẫu hành hạ trẻ mần non, bị cáo Nguyễn Lê Thiên Lý đã nói như sau:

"Bị cáo hồi nhỏ ham chơi. Từ đầu khi gia đình bảo bị cáo học ngành này bị cáo đã không thích. Bị cáo thấy tính cách của mình không phù hợp nhưng gia đình không chấp nhận và việc bị cáo đi học cũng là theo ý gia đình". (báo Tuổi trẻ, số ra ngày 21.1.2014, trang 18). Viết bài văn ngắn (khoảng 600 từ) trình bày suy nghĩ của anh (chị) về những vấn đề gợi ra từ phát ngôn trên.

Câu 3 (4 điểm): Cảm nhận của anh (chị) về hai đoạn thơ sau:

Rải rác biên cương mồ viễn xứ

Chiến trường đi chẳng tiếc đời xanh

Áo bào thay chiếu anh về đất

Sông Mã gầm lên khúc độc hành

(Tây Tiến – Quang Dũng)

tiếng ghi ta nâu

bầu trời cô gái ấy

tiếng ghi ta lá xanh biết mấy

tiếng ghi ta tròn bọt nước vỡ tan

tiếng ghi ta ròng ròng máu chảy

(Đàn ghi ta của Lor-ca – Thanh Thảo)

ĐÁP ÁN

Phần 1: Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi từ câu 1 đến câu 4 (1.5 điểm)

1. Phương thức biểu đạt chủ yếu được sử dụng trong văn bản trên: tự sự (0.25)
2. Phong cách ngôn ngữ của văn bản trên: Báo chí (0.5)
3. Tác giả đã thể hiện sự xúc động cũng như thái độ trân trọng, ngợi ca đối với việc làm của người mẹ được nêu trong văn bản (0.5)
4. Có thể trình bày theo những cách khác nhau, nhưng cần hướng đến những nội dung cụ thể sau: (0.25)
   - Không có gì hạnh phúc hơn khi được sống trong vòng tay yêu thương của mẹ vì mẹ luôn quan tâm đến con, giành cho con những điều tốt đẹp nhất.
   - Tình yêu thương của mẹ giành cho con là vô cùng thiêng liêng, cao cả, là bất tử, là bao la vô tận, không gì có thể so sánh được.
   - Do vậy mỗi người hãy luôn là những đứa con ngoan, tu dưỡng đạo đức, học thật giỏi để đền đáp công lao, những tình cảm mà mẹ đã giành cho chúng ta. (Lưu ý: Phải viết thành một đoạn văn hoàn chỉnh).

Đọc đoạn văn sau và trả lời câu hỏi từ 5 đến 8 (1.5)

5. Bên cạnh biểu cảm, văn bản trên còn sử dụng phương thức biểu đạt: Miêu tả, tự sự. (0.25)
6. Tác giả thể hiện tình cảm nhớ nhung, yếu thương, trân trọng và ngưỡng mộ sức sống bất diệt đối với câu dừa quê hương trong văn bản trên.(0.5)
7. (0.5)
   - Hai biện pháp tư từ: nhân hóa, ẩn dụ.
   - Hiệu quả biểu đạt: miêu tả cụ thể, đầy cảm xúc những mất mát đau thương mà cây dừa phải chịu đựng; qua đó cũng ngợi ca hình ảnh những

con người Nam Bộ nói riêng và người Việt Nam nói chung dầy bất khuất, hiên ngang trong cuộc kháng chiến

8. Có thể trình bày theo những cách khác nhau, những cần hướng đến những nội dung cụ thể sau: (0.25)

- Tương đồng: Dùng những hình ảnh mang tính ẩn dụ, bút pháp lí tưởng hóa để đề cập đến những mất mát đau thương trong cuộc chiến mà đất nước Việt Nam phải gánh chịu, nhưng quá đó cũng làm nổi bật sức sống mạnh mẽ, tinh thần bất khuất, hiên ngang của dân tộc trong cuộc kháng chiến.
- Khác biệt:

+ Dừa ơi: Chủ yếu sử dụng nghệ thuật nhân hóa và hình ảnh thơ giàu sức gợi để nêu bật sức sống của cây dừa – hình tượng thiên nhiên đặc trưng của người dân Nam Bộ.

+ Rừng xà nu: bút pháp tả thực và lãng mạn đan xen, nghệ thuật so sánh được sử dụng tinh tế để nêu bật vẻ đẹp của cây xà nu – hình tượng thiên nhiên đặc trưng cho Tây Nguyên. (Lưu ý: Phải viết thành một đoạn văn hoàn chỉnh).

Câu 2 (3 điểm): Trình bày suy nghĩ về ý kiến

1. Giải thích vấn đề (0.5)
   - Nguyễn Lê Thiên Lý đã nêu lí do bị cáo có hành vi bạo hành trẻ mầm non: vì phải làm nghề không thích do bị bố mẹ hướng nghiệp mang tính ép buộc khi xưa, từ đó nảy sinh tâm lí phản ứng thiếu kiềm chế.
   - Lí do trên mang tính ngụy biện, nhưng nó cũng đã đặt ra những vấn đề quan trọng: việc hướng nghiệp của Việt Nam có vấn đề khi phụ huynh can thiệp quá sâu vào việc chọn nghề của con cái; con người sẽ ứng xử như thế nào khi phải theo học và làm một ngành nghề mà bản thân không thích.
2. Bàn luận về vấn đề (2 điểm)

a. Phụ huynh cân thiệp quá sâu vào việc chọn nghề của con cái: (0.5)

- Phần lớn phụ huynh thường mong muốn con cái mình theo nghề nghiệp của mình để có thể giúp đỡ con có được công việc tốt hơn trong tương lai. Cũng có những bậc cha mẹ dẫu vô tình nhưng đã tạo nên sức ép buộc con phải thực hiện những ước mơ dang dở của mình về một nghề nghiệp nào đó mà mà không quan tâm đến tâm tư, nguyện vọng của con cái.
- Trên cơ sở tìm hiểu sở thích, sở trường và khả năng cần có trong từng nghề nghiệp đó có thể mang lại để từ đó có thể định hướng cho con cái có được sự lựa chọn đúng đắn nhất.

b. Cách ứng xử khi phải theo học và làm một ngành nghề mà bản thân không thích:

- Khi được làm điều bản thân yêu thích, con người luôn suy nghĩ lạc quan và tích cực trong mọi tình huống, giúp họ vượt qua mọi khó khăn, thử thách để đạt được mục tiêu đề ra. Thế nhưng không phải lúc nào chúng ta cũng được quyền lựa chọn thực hiện những điều mình thích, học những ngành và làm những nghề mình đam mê.
- Hơn thế, công việc nào cũng đòi hỏi trách nhiệm, ngành nghề nào cũng cần có lương tâm, vì vậy, không thể lấy lí do thiếu đam mê để ngụy biện cho những hành động vô ý thức, trách nhiệm. Thay cho thái độ buông xuôi chán nản, mỗi người hãy học cách thích nghi và thay đổi để tạo ra ngọn lửa đam mê mới trong điều đang thực hiện. Sẽ là tốt hơn nếu con người tiếp tục công việc của mình và tìm kiếm những đam mê đã đánh mất.

3. Bài học nhận thức và hành động (0.5)

- Đôi khi bố mẹ nên để cho con cái được làm theo ý mình, người trẻ đôi khi cần cả những bài học... thất bại để thay đổi và tiến bộ. Mặt khác chính thanh thiếu niên cũng nên hiểu rõ năng lực bản thân, xu hướng nghề nghiệp cũng như tham gia các hoạt động tư vấn hướng nghiệp để có thể lựa chọn cho mình nghề nghiệp đúng đắn.
- Hãy học cách tạo ra lòng nhiệt tình với những gì chúng ta đang làm để thuyết phục bản thân rằng công việc mà mình đang làm thực sự có mang lại kết quả và có ý nghĩa. Đam mê rất quan trọng nhưng tinh thần cầu tiến, ham học hỏi và sự nỗ lực giúp mỗi người phát triển và thăng tiến nhanh hơn trên con đường đang đi.

Câu 3 (4 điểm): Cảm nhận về hai đoạn thơ trong Tây Tiến và Đàn ghi ta của Lor-ca.

1. Vài nét về tác giả, tác phẩm (0.5)

- Quang Dũng (1921-1988) là một người tài hoa. Thơ ông vừa hông nhiên, vừa tinh tế, vừa mang vẻ đẹp hào hoa, phóng khoáng, đậm đà chất lãng mạn. Rời xa đơn vị cũ cuối năm 1948, ở Phù Lưu Chanh (Hà Đông cũ), Quang Dũng nhớ lại những kỉ niệm về đoàn quân Tây Tiến nên viết lên bài thơ này. Bài thơ lúc đầu có tên là Nhớ Tây Tiến, in trong tập Mây đầu ô (1986).
- Thanh Thảo sinh năm 1946 tại Quảng Ngãi, thuộc thế hệ các nhà thơ thống Mĩ có thành tựu, có tiếng nói thơ riêng được công chúng chú ý. Nhà thơ được coi là một cây bút luôn nỗ lực cách tân thơ Việt. Ngưỡng mộ trước nhân cách và đau đớn cho số phận bất hạnh, cái chết đầy oan khuất, bi phẫn của Lor-ca, người nghệ sĩ tài hoa Tây Ban Nha, đã khiến Thanh Thảo viết bài thơ này. Tác phẩm được trích trong tập thơ Khối vuông ru-bích (1985).

2. Cảm nhận hai đoạn thơ (3.0)

a. Đoạn thơ trong "Tây Tiến"

- Nội dung:

+ Nhà thơ không che giấu hiện thực khốc liệt khi miêu tả về cái chết của người lính
+ Tây Tiến được khắc họa trang trọng, thiêng liêng đã tăng thêm sự thành kính, trân trọng với người đã khuất. (0.5)
+ Sau những đau thương, mất mát, đột ngột những câu thơ sau chuyển giọng, cách ngắt nhịp thay đổi, âm vang mạnh mẽ để phản ánh lí tưởng cao đẹp: vì nước quên mình, sẵn sàng hiến dâng tuổi tuổi thanh xuân cho Tổ quốc. Câu thơ diễn tả sự hi sinh thầm lặng mà cao cả, gây xúc động lớn lao trong lòng người, làm lay động cả thiên nhiên. (0.5)

- Nghệ thuật: Kết hợp hài hòa bút pháp hiện thực và lãng mạn. Ngôn ngữ giàu chất tạo hình và giàu tính nhạc với âm điệu, nhịp thơ biến hóa linh hoạt. Cảm hứng lãng mạn và sắc thái bi tráng đã tạo nên tính sử thi đặc biệt cho đoạn thơ. (0.5)

b. Đoạn thơ trong "Đàn ghi ta của Lor-ca":

- Nội dung:

+ Tiếng ghi ta biến hình liên tục và rồi cuối cùng là "tròn bọt nước vỡ tan" như bàng hoàng, tức tưởi trước bi kịch của người nghệ sĩ Tây Ban Nha, "tiếng ghi ta ròng ròng" gợi ra cái chết, mất mát muôn đời không có gì thay thế, xót xa không thể xóa nhòa.(0.5)
+ Tiếng đàn cũng có nỗi đau của mình, cũng chịu sự bất hạnh như chính người sáng tạo ra nó - người nghệ sĩ yêu tự do và cái đẹp, người chiến sĩ kiên cường tranh đấu cho tự do, dân chủ. (0.5)

- Nghệ thuật:

Thể thơ tự do mang đầy màu sắc, thơ tượng trưng nên tính nhạc tràn đầy, ngôn từ thơ cô đúc nhưng giàu sức gợi, đậm tính ước lệ, logic liên kết bị xóa mờ tạo ra hiệu ứng lạ hóa, kích thích liên tưởng của người đọc, hình ảnh thơ đầy ám ảnh, gợi cảm và gây ấn tượng xúc động mạnh mẽ. Nhất là hình ảnh tiếng đàn ghi ta được miêu tả theo lối tượng trưng. (0.5)

3. So sánh hai đoạn thơ (0.5)

a. Tương đồng: Cả hai đoạn thơ đều diễn tả về sự hi sinh, mất mát, về cái chết của hai hình tượng với cách nói giảm, nói tránh đầy nghệ thuật. Cách diễn đạt giàu cảm xúc, giàu sức gợi nhằm khẳng định vẻ đẹp mang tính lí tưởng của hình tượng nhân vật trữ tình.

b. Khác biệt

- Tây Tiến: Đoạn thơ khắc họa sự hi sinh của người lính Tây Tiến đặt trong mối tương quan với vẻ đẹp của tinh thần chiến đấu quên mình, lí tưởng xả thân vì nước.

  Nhân vật trữ tình là một hình tượng tập thể mang vẻ đẹp hào hùng của thời đại. Thể thơ thất ngôn kết hợp với việc sử dụng nhiều từ Hán Việt làm tăng âm hưởng cổ kính với không khí trang trọng, thiêng liêng; giọng thơ trầm hùng, lắng đọng, tha thiết. Nhà thơ sử dụng bút pháp hiện thực và lãng mạn đan xen; hình ảnh thơ vừa chân thực vừa mang tính ước lệ tạo nên vẻ đẹp bi tráng cho khổ thơ.
- Đàn ghi ta của Lor-ca: Thanh Thảo phục dựng lại thời khắc người nghệ sĩ Tây Ban Nha ngã xuống đặt trong mối tương quan với tiếng đàn ghi ta như một sự

gắn kết, đan quyện giữa số phận và tiếng đàn; giữa sự hi sinh và tình cảm đối với đất nước, nghệ thuật. Nhân vật trữ tình là G. Lor-ca, người nghệ sĩ đa tài Tây Ban Nha với phẩm chất chiến sĩ anh hùng và tâm hồn bay bổng lãng mạn. Thể thơ tự do mang màu sắc tượng trưng, siêu thực nên hướng tới sự liên tưởng tự do; chú trọng tạo ra tính nhạc trong thơ. Hình ảnh biểu tượng đầy ám ảnh, gợi cảm và gây những ấn tượng xúc động, mạnh mẽ; tiếng đàn biến màu theo số phận và cảm xúc.